

MONITOR CHINY-BAŁKANY

KWIECIEŃ 2018

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

KWIECIEŃ 2018

2 kwietnia: Mingxin Automotive Leather zainteresowane inwestycją w Bośni. Chińska firma z siedzibą w Jiaying (prow. Zhejiang), zajmująca się przetwarzaniem skór naturalnych w przemyśle motoryzacyjnym jest zainteresowana otwarciem swojego zakładu w gminie Visoko w pobliżu Sarajewa. Przedstawiciele firmy twierdzą, iż gmina ta charakteryzuje się atrakcyjnym środowiskiem inwestycyjnym dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze drogowej.

2 kwietnia: czarnogórski rząd z zarzutami o faworyzowanie chińskiej spółki. Spadająca na rząd fala krytyki, którą wywołało podpisanie memorandum o porozumieniu z China Communication Construction Company prawdopodobnie opóźni projekty autostradowe w kraju. Dejan Milovac z antykorupcyjnej organizacji MANS powiedział, iż memorandum otwarcie faworyzowało chińską spółkę. Przedstawiciele partii opozycyjnej w słowach Nebojsy Medojevicia twierdzą, iż projekt poprzez zadłużenie doprowadzi Czarnogórę do bankructwa. Serbowie z kolei zapowiedzieli, iż również planują podpisanie memorandum z chińską spółką. Wicepremier Zorana Mihajlovic twierdzi, iż każde działanie strony chińskiej w Serbii jest zgodne z umową.

4 kwietnia: chińskie Mei Ta rozpoczęło budowę drugiej fabryki w Serbii. Firma zajmuje się produkcją części samochodowych oraz silników, prowadząc swoje zagraniczne zakłady we Francji, na Słowacji i w Indiach. Planowany drugi etap serbskiej inwestycji o wartości ok. 90 mln EUR, ma zostać ukończony w 2018 roku. Utworzenie fabryki o powierzchni 50 tys. mkw. w Obrenovac na przedmieściach Belgradu ma docelowo utworzyć 1100 dodatkowych miejsc pracy. Szacuje się, iż całość inwestycji firmy w Serbii to ok. 200 mln EUR.

10 kwietnia: 21. Międzynarodowe Targi Ekonomiczne w Mostarze z 16+1 w tle. Bośniacki minister handlu i gospodarki Mirko Sarovic podczas ceremonii otwarcia targów położył szczególny nacisk na współpracę w ramach inicjatywy 16+1. Jako główną branżę wskazał mechanizację rolnictwa i wyraził zadowolenie, iż na targach obecna jest „największa chińska firma, która prowadzi

**UE I WŁOCHY
STAWIAJĄ ZA-**

RZUTY DLA

CHIŃSKIEJ

DZIAŁALNOŚCI

W PIREUSIE. We-

dług Fabio Botto z wło-

skiego Centralnego

Biura Antykorupcyjnego,

przewinienie dotyczy

całkowitego uchylenia

podatku VAT, doprowa-

dzającego do straty

dziesiątek milionów

euro. Europejski Urząd

ds. Zwalczania Nadużyć

Finansowych (OLAF)

potwierdził te spekulacje,

jednak odmówił po-

danania szczegółów, po-

wołując się na klauzulę

poufności. Według

Botto, włoskie CBA jest

w posiadaniu dowodów

na nieuczciwe unikanie

ceł importowych i po-

datku VAT od dużych

przesyłek wpływających

do portu w Pireusie

wymianę handlową w ponad stu krajach świata”. YTO Group Corporation o którym mowa, to chiński producent maszyn rolniczych i budowlanych, będący częścią konglomeratu Sinomach. Podczas targów zorganizowanych na powierzchni 1 tys. mkw. największą popularnością cieszyły się chińskie ciągniki, walce drogowe i wózki terenowe.

10 kwietnia: chorwacki Zadar i chiński Hainan rozpoczynają współpracę. Podpisanie Karty Przyjaźni ma umożliwić obu krajom rozwój współpracy w dziedzinie turystyki, gospodarki, kultury i edukacji. W ramach porozumienia dyskutuje się nad bezpośrednim połączeniem z Zadaru do Haikou oraz współpracy logistycznej opartej na porcie morskim Zadar.

13 kwietnia: delegaci Rady ds. Promocji Współpracy Południe-Południe wizytowali Belgrad. Podczas wizyty przedstawiciele CPSSC w siedzibie Izby Handlu i Przemysłu w Serbii, około 20 chińskich i 80 serbskich biznesmenów omawiało nowe możliwości inwestycyjne. W spotkaniu uczestniczyli również: przewodniczący CPSSC – Lyu Xinhua; ambasador ChRL w Serbii – Li Manchang oraz przedstawiciele serbskiego ministerstwa gospodarki. Lyu oznajmił, iż klimat inwestycyjny w Serbii ulega stałej poprawie i jest atrakcyjny dla chińskich inwestorów, ponieważ produkty wyprodukowane w Serbii można wyeksportować zarówno na Wschód jak i na Zachód. Lyu wskazał również na uprawę i przetwarzanie chińskich ziół leczniczych jako inicjalną gałąź przemysłu, która ma zbliżyć do siebie oba kraje.

13 kwietnia: Dusan Vujovic z wizytą w Pekinie. Serbski minister finansów udał się na forum inwestycyjne Pasa i Szlaku w Pekinie. Vujovic wyraźnie wskazywał na zainteresowanie serbskich przedsiębiorców wspólnymi przedsięwzięciami dotyczące inwestycji infrastrukturalnych (zob. komentarz).

13 kwietnia: Ludowy Bank Chin przedłuża umowę swapową z Albanią. Porozumienie doprowadziło do swapu 2 mld RMB na 34,2 mld ALL (Lek Albański). Celem wymiany jest pobudzenie, jak i wsparcie dwustronnego handlu i inwestycji oraz zapewnienie płynności na rynkach finansowych. Umowa obowiązuje na trzy lata z zastrzeżeniem, iż może zostać przedłużona za obopólną zgodą.

18 kwietnia: 44. Międzynarodowe Targi Budowlane w Belgradzie przyciągnęły chińskich inwestorów. W targach uczestniczyło ponad 600 firm z 27 krajów a ponad 20 chińskich producentów materiałów, narzędzi i maszyn budowlanych po raz drugi zaprezentowało się w wydzielonym dla ChRL pawilonie. Jednym z przedsiębiorstw zainteresowanych inwestycją w Serbii jest czołowy producent wyłaczarek aluminiowych w Chinach – Xinqu Aluminium. Przedstawiciel firmy – Rocky Chan w wywiadzie dla chińskiego Global Times stwierdził, iż ekspansja zagraniczna jego firmy dotychczas opierała się na rynku polskim i rosyjskim, jednak przedsiębiorstwo ma teraz nadzieję na otwarcie centrum dystrybucyjnego w Serbii.

19 kwietnia: Rumunia oczekuje inwestycji w ramach China-CEE Investment Cooperation Fund II. Inwestycje mają wspomóc rumuński sektor rolniczy, transportowy i energetyczny. Według dyrektora funduszu inwestycyjnego w Rumunii – Octaviana Vidu – Rumunia ma przyjąć ok. 989 mln USD w inwestycjach w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Jednostką odpowiedzialną za wytypowanie konkretnych inwestycji będzie CEE Equity Partners Ltd., której zadaniem jest analiza ryzyka dla chińskich inwestycji w krajach objętych koncepcją 16+1. China-CEE Fund II został utworzony w listopadzie 2017 roku. Pierwszy etap inwestycji został zamknięty w lutym br. a całość zobowiązań inwestycyjnych ChRL szacowana jest na 800 mln USD. Fundusz zarejestrowany jest w Luksemburgu pod nazwą The China Central and Eastern Europe Investment Cooperation Fund II SCS SICAV-SIF.

22 kwietnia: UE i Włochy stawiają zarzuty dla chińskiej działalności w Pireusie. Przedmiotem dochodzenia są malwersacje podatkowe, których miały dopuścić się zorganizowane grupy przestępcze z Chin. Według Fabio Botto z włoskiego Centralnego Biura Antykorupcyjnego, przewinienie dotyczy całkowitego uchylenia podatku VAT, doprowadzającego do straty dziesiątek milionów dolarów. Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) potwierdził te spekulacje, jednak odmówił podania szczegółów powołując się na klauzulę poufności. Według Botto, włoskie CBA jest w posiadaniu dowodów na nieuczciwe unikanie ceł importowych i podatku VAT od dużych przesyłek wpływających do portu w Pireusie. Ponadto, Grecy prowadzą własne dochodzenie w tej sprawie, jednak z dostępnych informacji wynika, iż greckie organy miały znikomą wiedzę na temat szerszego śledztwa prowadzonego przez stronę włoską. Zarządzająca portem w Pireusie chińska firma COSCO uchyła się od oskarżeń, oświadczając iż przedsiębiorstwo w swoich działaniach konsekwentnie przestrzega lokalnych i międzynarodowych przepisów a jej działalność jest zgodna z prawem.

23 kwietnia: Podpisano umowę na budowę chorwackiego mostu Peljesac. Operator autostradowy Hrvarske Ceste oraz China Road and Bridge Corporation (CRBC) podpisały umowę dotyczącą konstrukcji pierwszej fazy mostu i dróg dojazdowych. Umowa ta stanowi precedens prawny, ponieważ strony podpisały umowę w czasie toczących się wyjaśnień dot. przetargu publicznego. Przypomnijmy, iż austriacka firma Strabag odwołała się od wyniku przetargu, wskazując na szereg nieprawidłowości. Głównym zarzutem w stronę chorwackiego rządu jest zignorowanie europejskiego prawa konkurencji, bowiem do budowy mostu zostaną wykorzystane środki Funduszu Spójności UE, której Chorwacja jest członkiem. Chorwacki premier Andrej Plenkovic stwierdził, iż przetarg odbył się zgodnie z procedurami zamówień publicznych Chorwacji i UE i wyraża pełen zaufanie dla CRBC w kontekście należytego wykonania przedmiotu umowy. Na wniosek austriackiego Strabag w marcu br., sprawa jest wciąż przedmiotem dochodzenia na forum Komisji Europejskiej.

25 kwietnia: chiński producent pojazdów elektrycznych rozważa inwestycję w Rumunii. Zhi Dou – producent samochodów elektrycznych pozostający pod kontrolą grupy Zhejiang Geely zawęził swój wybór do dwóch krajów europejskich – Rumunii i Słowacji. Według informacji prasowych podanych przez słowackie media, ostateczna decyzja co do wyboru miejsca inwestycji ma zapaść jesienią br. Przewagą konkurencyjną Rumunii mają stać się oferowane przez rząd subsydia, które sięgają do 50% wartości inwestycji. Na Słowacji, subsydia te wynoszą maksymalnie 35%. Oba kraje przyciągają inwestycje sektora motoryzacyjnego. Niemieckie BMW również rozważa utworzenie bazy produkcyjnej na Słowacji. Z drugiej strony na rynku rumuńskim od lat funkcjonują fabryki m.in. Forda i Dacii.

25 kwietnia: Chorwacja oczekuje rekordowej liczby chińskich turystów w 2018 roku. Mariu Rendulic pełniący obowiązki prezesa Chinese Southeast European Business Association (CSEBA) poinformował, iż rekordowa liczba 250 tys. chińskich turystów może odwiedzić Chorwację. Na wniosek chińskich turystów, miejsca najczęściej przez nich odwiedzane są już oznakowane w języku chińskim. W kwietniu przyjęto również delegację 40 chińskich biznesmenów, którzy są zainteresowani inwestycjami nad wybrzeżem Adriatyku, szczególnie jeśli chodzi o budowę infrastruktury hotelowej. Liczba turystów z Chin kontynentalnych w Chorwacji w ubiegłym roku osiągnęła rekordowe 160 tys., co stanowi 57% wzrost w stosunku do 2016 roku.

28 kwietnia: wizyta Guo Shengkuna w Rumunii. Pełniący funkcję sekretarza Centralnej Komisji Prawnej KPCh spotkał się z prezydentem Klausem Iohannisem, premierem Vioricą Dancilą oraz wicepremierem Liviu Dreaque. Rozmowy miały charakter kurtuazyjny, niemniej Guo zachęcał rumuńskie władze do aktywnej partycypacji w inicjatywie Pasa i Szlaku. Premier i wicepremier kraju zgodnie stwierdzili, iż Rumunia będzie dążyła do pogłębienia wszechstronnego partnerstwa bilateralnego z Chinami. Guo Shengkun w dniach 23-30 kwietnia odwiedził również Polskę i Rosję.

28 kwietnia: Grecja proponuje Chinom współpracę filmową. Sekretarz generalny ds. Informacji i Komunikacji – Lefteris Kretsos zachęcał chińską branżę filmową w Pekinie do kręcenia filmów w Grecji. Kretsos odbył spotkania w Chińskim Stowarzyszeniu Producentów Filmowych, Chińskim Międzynarodowym Centrum Wymiany Kulturowej oraz spotkał się z przedstawicielami branży medialnej, m.in. Kaixin Mahua Co., Alibaba Pictures Group oraz China Film Group. Poza propozycją tworzenia produkcji filmowych w Grecji, Kretsos zaproponował również organizację festiwalu filmowych oraz serii seminariów i warsztatów, które pozwoliłyby na rozwój stosunków kulturowych między państwami.

KOMENTARZ

1. Pomimo serbskich aspiracji ws. włączenia państwa w struktury Unii Europejskiej, serbski rząd zaczął aktywnie partycypować w mechanizmach współpracy z Chińską Republiką Ludową. Wizyta serbskiego ministra finansów Dusana Vujovica w Pekinie podczas forum inwestycyjnego Pasa i Szlaku miała na celu przyciągnięcie chińskich inwestycji do Belgradu. Vujovic stwierdził, iż Serbia aktywnie uczestniczy w chińskiej inicjatywie gospodarczej, łącząc Europę Południową i Środkową za pomocą sieci drogowej i kolejowej. Oprócz infrastruktury, Serbia – wspólnie z Chinami – prowadzi również zaawansowane projekty z zakresu ochrony środowiska oraz energetyki. Według ministra, w tym kontekście kluczowe jest sprawna realizacja kolejnych projektów i wykorzystanie potencjału chińskich przedsiębiorstw, tym samym wezwał chińskich inwestorów do udziału w projektach prowadzonych na terenie Serbii. Oficjalne stanowisko serbskiego rządu zakłada wsparcie serbskiego sektora prywatnego przez chiński kapitał w celu rozwoju infrastruktury, która ma być traktowana jako podstawa długoterminowego wzrostu wymiany gospodarczej z Chinami.

Jednym z głównych powodów wzrostu aktywności Serbii w kontaktach z Chinami może stanowić publikacja projektu budżetu UE na lata 2021-2027, który nie daje przesłanek ku planowanemu na rok 2025 włączeniu państw Półwyspu Bałkańskiego w europejskie struktury. Serbska minister ds. integracji europejskiej – Jadranka Joksimovic – starając się wyjaśnić, dlaczego w nowym budżecie nie przewidziano specjalnego funduszu dotyczącego rozszerzenia UE, wskazuje na praktykę europejską, w której dotychczas żadne z państw kandydujących do UE nie zostało wcześniej ujęte w dokumencie. Nie można jednak wykluczyć możliwości, w której to kapitał chiński miałby zastąpić fundusze europejskie w kontekście planowanych inwestycji infrastrukturalnych przy ewentualnym fiasko procesu akcesyjnego Serbii. Prawdopodobnie wzrost aktywności Serbii w kontaktach z Chinami stanowi również element nacisku na UE w celu wynegocjowania jak najlepszych warunków w momencie akcesji państwa.

2. Przywódcy Rumunii, Bułgarii, Grecji oraz Serbii odbyli spotkanie w Bukareszcie w kontekście współpracy w ramach inicjatywy 16+1. Było to trzecie spotkanie w tej formie. Poprzednie dwa odbyły się w październiku (Warna) i grudniu (Belgrad) 2017 roku. Rumuńska premier w trakcie konferencji prasowej oznajmiła, iż trwają już prace nad wspólnymi konkretnymi projektami w ramach formatu 16+1. W tym kontekście należy przypomnieć wystąpienie przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Donalda Tuska o planowanym szczycie UE-Balkany Zachodnie zaplanowanym na 17 maja w Sofii. UE pragnąca stać się zaufanym partnerem Serbii, Czarnogóry i pozostałych krajów regionu przymierzanych do akcesji do struktur europejskich, będzie musiała wyjść z jasną propozycją rozwoju Półwyspu Bałkańskiego.

Europejski Bank Inwestycyjny i inne instytucje finansowe UE od 2007 roku zainwestowały w regionie ponad 7 mld euro, jednak wciąż stanowi to kroplę w morzu potrzeb w kontekście rozwoju infrastruktury na półwyspie. Chińska Republika Ludowa w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku oraz formuły 16+1 wychodzi z jasnymi propozycjami inwestycyjnymi, w teorii bez politycznego podtekstu. Wobec powyższego, państwa Bałkanów Zachodnich nie będące członkami UE starają się uzyskać jak najlepszą pozycję negocjacyjną przed majowym szczytem, czego wynikiem jest zacieśnienie współpracy z Chinami na poziomie deklaratywnym oraz spotkania robocze w ramach chińskich inicjatyw gospodarczych. W obliczu szeregu nieprawidłowości związanych z interpretacją europejskiego prawa a chińskimi inwestycjami infrastrukturalnymi oraz coraz częściej pojawiającymi się zarzutami korupcyjnymi, jak i domniemanymi przestępstwami podatkowymi, UE musi podjąć zdecydowane kroki w celu politycznej i ekonomicznej stabilizacji regionu.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

